

СТУДЕНСЬКИЙ

4

ГОЛОС

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ВАРШАВІ.

4 ч.

ЗА ТРАВЕНЬ 1928.

Рік вид. 2.

З М І С Т

Ю. Косач: С. Петлюрі.

Лист С. Петлюри до Укр. Студ. Громади у Варшаві з нагоди 5-ої річниці заснування Громади.

Лист Управи У. С. Г. до Головного Отамана у відповідь на привітання Громади з 5-ою річницею існування.

Є. Маланюк: 26.V. 26.

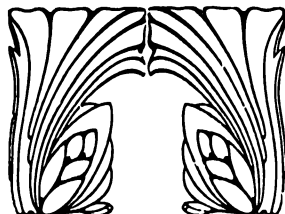
Є. Маланюк: 26.X.27.

М. Ковальський: Пам'ятаймо про нескінчене.

М. Жураківський: Цісар.

Т. С.: Перемога Великого.

В. Воїн: На старих позиціях, але по новому!

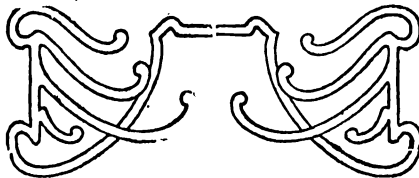

С. Петлюрі.

Прогуркотіла в даль епоха
Бурхливих днів, залізних літ
І вже холоне серць тривога
І вже не рветься до побід.
Замовк вже гуркіт ешелонів
Пропав чарівний хміль повстань
Не має квітами шоломів
Така як та—весна змагань.
А кат гуляє вже на тризні...
І кіньми стоптані жита,
І сум в Мазепиній дідизні,
І галич кряче на хрестах.
Десь казкою могутній спомин
Про славу, пімсту і про бунт
Десь громом славний волі гомін
І в огняній заграві лун.
Та Отаманів дух суворий
Вітає в темряві епох
Він поведе полки бадьорі
До слави й нових перемог.

Ю. К.

Г. Голос Української Студентської Громади
у Варшаві.

Сердечно вітую та Ваше наше багаторічне на свідо-
встві рідниці і батьків Громади.

Не маю поки що на своїй сні потовари географіки і фізи-
ки, що розділяють парт. і Варшаву.

Та вони не перекадуться мені бути думкою і вимовою
Громади, що лежить серед своїх тілів в мене дух націонал-
ної свідомості та самостварі духа Габриєльського, а і вма-
гання до гину, бойові ації, тає якої мучко вачаги з
історичного історичного Комітету, в якого Калма вачія, що
уздарила себе; підпорядкувала вимову свою розвідку,
завернув своє право бути вимовою і вимовою.

Мі-поки що на еміграції. А в еміграції прикладу виступи,
що ідеї еміграції - здорові, освілені і стралідатомі і
звідомості праці дучу, науки - не перекадуть!
Після цього підготувати їх: ідею Неранілітоту Дел
жасної!

Знайдимо в собі сили, мушкетер і сміливого олімпіардоту -
ти і в актах думової праці!

Моді і рибка моді наділямо ми тає, Кош
Госві прапори вимоварна Австрі і Афри в нашому
віковому мірі, в стародесній спідниці вкреслої
Української Вертави!

З найсрацями побаломовими і
привітам

Міжсторє

1917
III. 1917

Високоповажаний Пане Головний Атамане!

В імени Української Студенської Громади у Варшаві, маємо за високу честь принести Вам, Пане Президенте, вислови сердечної подяки, за ласкаву увагу Вашу, з якою віднеслись Ви до нашої Громади, надсилаючи привітального листа з нагоди 5-тої річниці її оснування.

Обставини еміграційного життя, на які так часто чути нарікання серед Українців, особливо неприємливо склалися для варшавського студентства. Для праці на ґрунті науковому не було тут тої матеріальної бази, якій тільки завдячувати мусять Товариші наші в Чехословаччині. Тим і пояснюється те явище, що ми не можемо похвалитись тою великою кількістю культурних здобутків, що їх, поза працею чисто академічного характеру, осягли студенти—емігранти у Чехословаччині.

Головним завданням студенського осередку в Польщі, яким була й є варшавська Громада, було зібрати до гурту всю студенську молодь українську і не дозволити їй розперошуватись, танути в морі чужинців і піддаватись деморалізуючій агітації ріжних анти-національних елементів. Ми старались, щоби студентство не забуло тих обов'язків, що їх батьківщина наша на нечисленну освідому інтелігенцію українську наклала, щоби у кожного з молоді жило святе переконання, що кожна праця, кожне починання, має лиш остільки вартість і значіння, оскільки є підпорядковане національно-державним інтересам України.

І не буде з нашого боку нескромности твердити, що старання варшавської Громади закінчилися повним успіхом, бо у молоді, яка навколо неї об'єднується, на першому місці стоять інтереси Української Державности. Члени нашої організації, чекають на той час, коли вони матимуть змогу прийняти участь в активній боротьбі. І ми віримо, що час її вже недалекий. Запорукою цього є те, що наші Проводарі невтомно працюють далі і підготовлюють звільнення України від ворожої окупації.

В день свята нашої організації, коли якось мимохіть надією й вірою бились серця, коли в уяві кожного стояв сумний образ нашої обездоленої Матері-України — нам було особливо приємно почути слова підтримки від Вас, Пане Головний Атамане, бо Ви одиноко стоїте на стороні нашої національно-державної ідеї, обороняючи її перед державами світу і вливаючи надію в душі земляків наших там, під ворожою владою. Ми глибоко віримо, що Ваша невтомна праця наближить остаточний упадок чужинецької похуги.

Дозвольтеж, Пане Президенте, побажати Вам при цій нагоді від імени Української Студенської Громади у Варшаві сил і витривалости у Вашій тяжкій і відповідальній роботі і не відмовте прийняти вислови нашої глибокої пошани та відданости.

М. Лівіцький. голова

Є. Чехович. секретар

ЕВГЕН МАЛАНЮК.

26.V.26.

Вчора в Парижі ро-
сійський жид забив 5 ку-
лями Симона Петлюру.

Тільки перше слово землі,
Тільки першая обітниця — — —
Меч іржавий хрестом наліг—
Звикла тільки до плугу правиця.

Так щеміло серце сліпе,
Так ридала дощами далеч,
Та стогнав потолочений степ,
Та кричала над трупами галич.

Щож? Так мусіло бути. Так
Історією судилось.

Серце рвалось. Кричали уста
Та пручалось скалічене тіло,

Тільки мозок, мозок сліпий
Снав під мертвим хмелем неволі...
Перше слово сказали степи
Слово офіри і болю.

Це—прозрівшого перший крик,
Це—в'язниця, грозою розбита:
Офіра й Петлюра!—навік
Розжевненим заповітом.

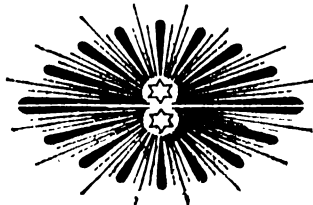

ЕВГЕН МАЛАНЮК.

26.X.27.

На всі запитання присяж-
ні відповіли: „Ні“.

„І вороги — домашні чоловіку,“ —
О так! Відчув цю правду до кісток.
Куди ж, куди ж греміть мійому крику?
Де той — доріг до вічності — розток?
Ось краєвид: важке і низьке небо,
На обрії — жертovníки топіль.
Убога треба: літія? молебен?—
Цей ладан мряк, ці ризи зжатих піль.
І вітер пружить безнадійні віти,
Безпристрасний, знудьгований хижак...
О, колиб буря! Коли б, дійсно вітер—
Гостріше гайдамацького ножа
Прополоснув — — — І хай би перерізав
Давно зітліле й висохле стебло!
...І встане вік молитви і заліза
Над гноїщем, де парувало зло.

М. КОВАЛЬСЬКИЙ.

Пам'ятаймо про нескінчене...

Ясніють шляхи нації тільки тоді, коли вона, визволяючися з неволі, починає прозрівати і, струснувши пил з колін покалічених, вже осознає свою гідність, а далі і силу і могутність.

Але темні її шляхи та безпросвітними туманами вкриті, поки очі її звернені до долу, поки м'язи її чують вагу ланцюгів, поки руки її не сягають далі того кола, на яке дозволить ланцюг, поки вуха її не чують іншої музики, як дзвон тих грудей, кайданів, або пісні сумної та мрійної, що рветься з намучених

І мрякою густою обкутані обрії навколо неї, — коли вона звикає і до кайданів тих і до долі своєї...

І так було перед тим, як несподівано для багатьох впала царська Росія.

Мряка й тумани окутували Україну. Дух її, той. Одвічний Прекрасний Дух, повний сонця і блакиті,

— той Дух, що вів українських князів до величчя й перемоги, що щит київського князя установив на вратах Царьгороду...

— той Дух, що слово Христа розповсюдив далеко на північ у пушах і лісах несходимих...

— той Дух, що до розквіту буйного українську науку й культуру довів за середніх віків...

— той самий Дух, що вів натхнених вождів українського народу від Сагайдачного аж до Мазепи і на чини незабутні їх благословив...

— той самий Дух, що історію — мученицьку, багату на переживання гіркі, хоч і болючу, але яскраву й прекрасну, — зробив одною з найкращих у людства...

— цей Дух аж до 1917 року — спав. Знеможений, знесилений, приспаний уважною насильницькою рукою Москви — цей Дух Гордоців і Краси, Дух Творчости і Чину не давав про себе знати...

Аж тільки з початком революції — стрепенулися крила Його, розправив задубілі від віковичного сну руки свої — і сталося чудо...

Збудилася нація — повстала держава...

Збудилася... Повстала...

Але чи ж тільки збудилася і повстала? Ні — зразу ж у боротьбі проти ворогів своїх стала гартувати свою волю і силу, зразу ж кровю своєю й чужою почала свою душу обчищати від намулу віків, що густо обліпив її, а далі натхненням до творчої будови почала пробивати собі шлях до майбутнього, що завжди здається прекрасним...

І в цій боротьбі, хаотичній, стихійній і, здавалося б, неорганізованій і непередбаченій, що точилася на всіх просторах України ..

— в цій боротьбі, де успіх і неуспіх, перемога й поразка доганяли одна другу і чергувалися в божевільнім навіснім темпі...

— в цій боротьбі, що мала лише одну рацію *raison d'être* — це безупинний рух...

— в цій боротьбі виросла постать Того, хто думкою і серцем одчув всевишній наказ того Одвічного Прекрасного Духу, що в минулому сторінки Історії України заповнив на науку ворогам і на славу прийдешніх поколінь українських.

Серед безлічі імен та прізвись, що миготіли на тлі української визвольної боротьби появилось і зросло одне імя — просте, але велике, — імя Симона Петлюри. Одне тільки імя, що стало синтезом всього того, що робили і діяли, чого хотіли й добивалися, того, за що билися і вмірали всюди — на полі бою, в шпиталях, в Чека і в таборах на вигнання.

Не зразу значіння цього імени виросло в очах синів нації, не зразу ця постать набула ореолу могутности і признання, аж треба було цілого періоду боротьби з ворогами, треба було кольосальної сили волі в трагічні моменти зневіря й знемоги, треба було страшної пекучої і як сталь міцної, віри в те, що необхідність жертв, конечність страждань, пролиття крові є і буде завжди тільки гартом до очищення власної волі і власної сили на шляху до здобуття щастя і розцвіту...

Треба було того уміння організувати в часи дезорганізації — деморалізації, треба було того надзвичайно глибокого проникливого і вдумливого відношення до умов, — віками покаліченого та чужими ворожими й своїми рідними напівзадушеного — життя нашого, щоби зуміти з хаотичної і невідпорядкованої жадному авторитетові етнографічної української маси видобути і зробити організований і дисциплінований кадр не тільки для спокійного і творчого майбутнього, але більше того, — кинути цей кадр зразу ж у бій проти ворогів на захист самої тільки ідеї, самої надії на це творче і щасливе прийдешнє України..

Треба було тої страшної сили, тої залізної волі, тої безмежної й непохитної віри, тої витривалости фізичної і духовної, тої вдумливої проникливости...

Ці всі ознаки — властиві тільки вождєві — вони були у Симона Петлюри...

Але 25 травня 1926 року Вождя, керівника і чільного представника волі і змагань української нації було вбито ворожою найнятою рукою на спокійній і тихій вулиці Расін в Паріжі.

Шість куль із Шварцбардового браунінга припинили неочініме і дороге кожному серцеві українському життя, Симона Петлюри...

Як блискавка, вістка про це рознеслася по всім усюдам, острим мечем пронизала душу кожного, для кого мрія неза-

лежності України була вища за все... Страшний був удар, страшніше тяжко було вигадати. Сумом і журбою перейнялося кожне серце, жалобою вкрито було образ Його...

Ворог знав, що чинив, але в розрахунках своїх помилився... Бо однині духовна постать Симона Петлюри стала безсмертним символом боротьби за кращу долю України...

— бо однині імя Його стало образом перемоги й перемоги, стало мечем, що страшитиме ворога...

— бо однині імя Його стало вічним і могутнім у нас і у майбутніх поколіннях і все буде перед очима свята пам'ять Вождя з ласки Божої—тим самим Одвічним Прекрасним Духом нації на життя, діяльність і героїчну мученицьку смерть благовісного...

Одчувши і переживши цей удар, нанесений в саме серце України — ще тісніше злигували лави сини української нації, і хоч у закутках повік залягла скорботна задума, хоч од понесеної й ненаправимої втрати щільніше зімкнулися уста, але певнішою й сильнішою стала наша думка загартована болем і сумом, певнішою і сильнішою стала воля до досягнення вже недалекої нашої мети...

І встають перед нами ясніше й конкретніше ті завдання, що трагічна смерть нашого Вождя звела до купи, звязала в одне ціле, синтезувала і зробила з них багатоглибий і динамічний Імператив, який що дня і що ночі мусить керувати всім нашим поведженням, всією нашою діяльністю, нашою творчою думкою, нашими стремліннями...

Цей Імператив—це слова самого Симона Петлюри:

„Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відіграватиме ролю непокоючого тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе на продовження розпочатого...“

Ці слова—це є голос Його власної святої крові, що пролилася на жертівник Батьківщини, за всіх і за вся, це той голос, що кличе нас—молодь—здійснити наказ Духа нації переданий устами обранця українського народу...

Це є Імперативна воля Вождя — дана нам, як програм і як чин...

Це є наказ — продовжувати розпочате Ним і завершити нескінчене...

І ми цей наказ повинні сповнити. Боротьбою, чином, невсипущою та невпинною діяльністю—аж до завершення розпочатого—ми мусимо віддати наші сили.

Твердо пам'ятаючи цей наказ, ми матимемо перед собою ясну і конкретну мету:

Збудувати вічний пам'ятник нашому Вождеві—

А найкращим пам'ятником Йому — пам'ятником неруко-творним—буде виборення й закріплення на віки вічні незалежної й могутньої Держави Української...

М. ЖУРАКІВСЬКИЙ

Цісар.

Семен був на ярмарку. Баранкову шапку натис на очі, руки позапивав в рукави сірака, який на раменах здувся в гору і згорблений корпус мужика ще більше пригинав до землі. Йшов задуманий вздовж жидівських крамниць. Тихо йшов, болото на камінних плитках сквірчало під постоломи, неаучеб хто сиру солонину шкварив. Поли сірака хитались то в сей бік, то в той, якби такту додавали його тихій ході. Жиди запрошували його до склепів, прихвалюючи свій товар. Семен у відповідь зеперечуючо термосив головою, а правим ліктем робив рух, немовби силою виривався від жиди. Деякі хватали його за поли сірака і рукави, таким Семен казав „руське“ слово та йшов даліше.

Гадка гадку пошмбала

Ого, вже осінь, земляца розмакає — студеніє, обуви тра. Та я ніби маю торічні постолои, але стара боса — босіська!

А невістка? От узав на мою голову, а сам потікси до воська, а старий убувай та вбирай йому жінку!

Був у Петрівку на вурльоні тай каже: „потерпіт ще трішки дедику, мезадовго верну з воська тай вступлюси вам з хати, нову — каже — буду класти“.

Ойга? Де кум, а де коровай? Де — де ? ? ?

Заки сонце зійде, роса очі виєст!

Таке то небоже Андрійку, ти сараку инцики у Ворчаві витинаєш, а я бриндзю дома бю.

Коби хоч прем жовнір з тебе був, а то яком подививси на него, як був на вурльоні, то лишем плічми стис. Шлепка якас рогата, штани шкіров підшиті, гей постолои, шабло причіплене як коромисло, чоботи не спасовані, тай маєш тобі вулана!!!!

Мой ня, та же я 3 роки вібун при вуланах — — — де — де

Чако блищитси, аж за очі лапає, пантильони червоні, чоботи, спасовані, віглянцовані, щоби си зачісав до них, а шабло мінитси до сонця — моспане. То бувало, як іде ликадрона в Коломії до церкви, то всі панії лиш голови до нас повертают. То було восько — цісарські хлонці!!!!

Тут Семен випростованся, виймив руки в рукавів, ліву руку приложив до шва лівої колошні, а торічними постоломи прибивав „лянгер шріт“ до грязьких плиток.

„Але бо тогда цісар був! А тепер шо ?? ? Не дурень то вігадав — якіи газда, така чєлідь! Алем і розгадав ні сеї, ні тої!“

Звільнив ходу. Злидні чоловіцькі, як тяжкий камінь, розбили милий рефлекс і дивний встид наляг мужицьку душу. Плкнув з досади.

Еа чого так тяжко плюєте пане Семене? — запитав магістрацький писар Венцовскі, шо то в Семена літом на „вивчєсах“ був.

„Ет, як якіиш казав, на біду плюю пане!“

„От так і добре, біду під ноги, а „грунт сен не пшеймоваць“ — додав Венцовскі з польська“.

Та, добре вам казати — не приймати, біда, пане, сама чіпає!“

„Чекайте, може колись і біді буде кінець. Ходіть на шклянку пива, побалакаємо дещо“.

Зайшли до реставрації.

Семенові подобалося це, бо ніби пан його за „люди“ має, але рівночасно якось і ніяково було, перший раз був у такій „панікій коршмі“. Як ще служив при війську, то йшов на підсіння до Нафтули на „порцію“, а тут пани у „лейбиках“, в черевиках... Глянув у зеркало — а його сірак ще більше здувся, як би злякався і здивувався. Усміхнувся до себе.

„Це таке ніби між цементальську спашену в половині худобу наш туршук замішавси“.

Пив пиво, роздивлявся. Венцковскі розказував про свою службу. Семен, мало що розуміючи притакував. Через відхилені двері побачив у другій кімнаті кожух. Повеселішав, по голосі, як співали „нех жие нам“, пізнав віта з сусіднього села, що його хлібоїдом називали.

„От гі на віват пот“ — сказав Семен, от так, щоб і своє слово сказати. Венцковскі дальше розказував своє.

Побіч зеркала на стіні висів вимальований білий орел на червоному тлі у чорних рамцях, під ним образ президента Польщі.

„Будьте вбачні, що вас буду питати — ба що то за панок в таких підтетім лешбику, що там висит під тов шпорнатов птахов?“

„То, видите, на самій горі, то „годло паньства“, а той панок, то президент держави — Польці, ніби так як давно цсар був“

„Ага, ніби на наш рахунок польський цсарь!“

„Так!“

„Але якось дивно виглядає. не у воськовім мундурі, шабля не має — — — ?“

„Бо то видите така мода, тепер цсарі по цивільному ходять. Такий самий був український президент Петлюра, що його недавно в Парижі жид убив.“

„Нашого цсарі жид, кажите, убив, а за що?“

„А я зяваю за що, убив, бо хотів, та ще випустили його на волю“.

„От такої! Кажите, пустили го?“

„Ая! Жиди вже вбивають цсарів. От хочби московського цсаря не вбили жиди — комуністи і його цілу родину? А Рудольфа, сина австрійського цсаря, не вбили жиди гальбами в корчмі ще перед війно, а принца Фердинанда, в Сараєві, а цсареву Елисавету не вбив жид? — — — Якось так дивно називався — от вилетіло мені з голови!“

Семен подякував за „честунок“ і вийшов. Пішов торгувати шкіру на постолі.

„Алес заправив, як за маму! Га ти мой жиде, без грошей з нас шкіру дереш — пасами дереш!“

„А кілька дасте?“

„Пятку дам!“

„Ну ходіть суда — газдо! Сім дасте?“

„Маєти голову!!!“

На розі вулиці де вапно продають побачив Семен ятовп селян.

Піду подивлюся, — може якась кумедія, або та груба жидівка, що люси продає, а папуга дзьобком штемплує, тай так файно кождому салітеру“.

Пропхався. Сліпий лірник грав на лірі і співав захриплим голосом.

Співав про цсареву: Як то вона пішла си купати в карлівбаську воду, як — — —

Лукин бзтир нехрищений
 В Парижу роджений
 Як прискочив до царівни
 Як той пес скажений,
 як запхав її в перса шпіндель затроєний — — —
 Від тогди всякий сум йде,
 Тернить Русь світая,
 А на небі поввилась
 Мітла вогневая.,
 Кажут люди, що ворожит
 Войну, помір, трудн,
 І здається, що на Руси
 Добра вже не буде“.

Хилились мужичі голови до долу — жінки плакали.

Сонце вже заходило. За цілий день раз глянуло на світ, зачервонило захід, позолотило беріжки олов'яних хмар, а слабі лучі світла пасмами продирались крізь хмари. Захід сонця був подібний до образу в церкві, як Христос вознісся на небо, а лучі світла пасмами падають на апостолів. Семен ішов до дому.

„Сонечко си обзирає, буде плюта!“

Недобрий був. Ішов, аж болото розприскувалося. Недобрий був на себе, бо днину прогайнував і нічого не сторгував. Недобрий був на жидів, бо за дорого правлять.

Ет, піду ще на Главосіж на ярмарок, тогди танче куплю, бо Кутмани приїджають зі скірами. А може готові постолы куплю, бо вони рівно продають. — Коби гроші! А тут?.. Добре той старець божи співав, що на Русь добра вже не буде! Бігме правда! А через кого?

„Жиди псявіра всьому винні — цісарів вбивають як худобу, а з нас керву точут!“

Сумна пісня лірника бренила йому в душі — жаль робилося йому цісарів, а найбільше свого українського. Пригадалось Семенові як то з села йшли добровольці до українського війська, як його Андрійко плавав — просився щоб пустити його до війська, як співали: „Ой у лузі червона калина...“, як військо селом машерувало — такі файні хлопці. Уявляв собі, як то перед них їхав би на коні український цісар Петлюра не в підтягтим хабатику, але у військовім мундурі, з лискучею шаблею в руці, у такій шапці, яку носили стрільці, що розпорена на переді, з левиком на горі замість бляшки F. J. I. —...

Досада і жаль розпирала Семенову душу.

„Ой, не дав би він був нас на поталу жидам! Убили нехристи, а нас ззолили, тай ще золити мут — ой мут!“

В селі вступив до коршми, розігнати нежурницею ті нові крилаті думки, які перший раз зродились — залопотались в мозгові Семена, які гнітили душу камінем недолі — жалю за минулим — гарним, за днями надії...

В корчмі сидів — Семенів кум, сусід і побратим з війська Василь.

„Мошку, давай того бонгуту, чи якої мари, най ми собі з Василем понемо, бо якийсь казав наші гонити ни далікі!“

Пили горівку і пиво, закушували селедцем. Як горівку пили, то кривилися стрясаячи головами на бік і ахкали. Пиво пили поважно прополікаючи. За спорожненням кожної гальби, обтерали забілені піною пива вуса руками, руки-ж обтерали об поли сіраків.

„Хоч то й латка о той Венцковскі, що то в мене на воздуху бун, ніби в холерники подавси, хоч червоний як каплун, але добрі слова має. Казав ніби, розказував за цісарів, як то їх форт жиди — нехристи вбивають. Правду балакав — істинную правду! Темиш, як казали шо Рудоль си застрілив, а то не правда — жиди псявіра вбили го гальбами в коршмі. Показував мені на образку польського цісаря, але то не то, де... де...“

„Тай ще казав шо жид убив нашого українського цісаря Петлюру, шо лиш павхнув з ліворверту тай фертик.“

Нежурниця робила вже своє.

„А гадаєш, шо шос пацар? — Ні години, винустили суюкого сина, бодай го шляг трафив. Такий то тепер польський параграф, шо вбеш чоловіка то йдеш на вічний крiмінал, а вбеш цісаря то собі льонтом ходиш — фрай!“

„То, видиш, таке; Семене, було й нам — палили, різали, стріляли, вшпили, кишки з хлопа сотали, але й на цісаря завіяло — до чесу збанок воду носить!“

„Найби їх всіх повіфачувало шо до лаби, але нашого українського таки не! Кілько то хлопців наших пішло охотцю до него, бо небіси, мо-лове не дурне, знає, шо цісар Петлюра не запродавби був нас жидам, як австрияцький цісар, шо бувби не дав знуштити жидівському кагалови над христинином! Словом сказати, — мой, таже то цісар, не який будь ласердакі... Чи темиш, бре, як штрамувавесьи у білі, як струна перед таким лейтаном, а шо вже перед цісаром — деревів хлоп, моспане! Та й дивиси, жидюга мерзавець посьмив руку простегнути на свічену голову!?”

„Арендарю, а сташ! Мой паршеку, ци ти знаєш, шо жид такий пейсатий тай каправий як ти, убив Петлюру?“

„Ну.“

„А ти знаєш, хто він був“ — при тих словах встав Семен з лавки, нагнувся через стіл до жида — „то був наш український цисар!!!“ При тім слові грим кулаком у стіл, аж фляшки попереверталися. Жид відскочив від стола і скоро побіг за грати шинквасу.

„Мой, ти Христа розпинав, тем собі. Та я би вас всіх от такої, от такої, от такої, о, о, о“ — крутив кулаками млинка.

„Вас всіх в мак дробен, — на капурци, авус, капут зробивби вам всім, кодло гадюче!!!“

„Дай покій, Семене,—жид жидівський, з ним не вийдиш на лад! —Ходи до дому!“

Семен задиханий, заслинений сів, взяв Василя за шию.

„Мой ня, коби так моє право, ябим з ними зробив поредок!“

Вже другі півні проспівали, як Семен і Василь місили сільське боло-то йдучи до дому. Держалися поза шні—співали;

„Терном, терном там доріжка їде...“

„Але бо я все своє кажу, най бувби нас тримавси, а не десь їхав на Мадяри до Парижа, ци де, шоби го жиди стріляли“ — при тім Семен ударився долонсю в груди. „Кілько нас є, якби стали лавов, то аби не знати якими кулами гатив, то рівно бим го не дали.“

Стали коло своїх статів.

„Ой цисарю, цисарику, далєка дорога*... — виводив Семен. „Де—де, темки си не тримає—, ну як бо далі, співай, Васи!“

„Йдімко небоже до хати, бо там ліпші нас цисарі ждуть!“

„Коби цисарі, а то бре шандарі! Добраніч“.

„Добраніч!“

Моргнули зорі на небозводі, всміхнувся місяць ізза хмари і чорна ніч вповила туго село і Семенову хату.

Т. С.

Перемога Великого.

Два роки вже минуло, як сталася та страшна, трагічна подія...

Непереможний час без упину летить уперед, приносить з собою нові обставини, випадки, особи, стираючи по дорозі все старе... Але є речі, що їх жадна сила не може вирвати з пам'яті людської...

У всіх народів є дати, що відзначають сумні, чи щасливі події їх історії, дати загально національних свят. Такою датою для України назавше залишиться сумне, трагічне 25 травня 1926 року, коли від руки ворога — злочинця вправ найчільніший представник новітньої України, Вождь народу українського Симон Петлюра. Пригадуються сумні дні кінця травня і початку червня минулого року..., коли душа кожного патріота українського тремтіла від жалю, обурення й жадоби пімсти,

коли не хотилося вірити першим звісткам газет і з нервовим напруженням чекалося якихось незнаних, величннх подій... Тоді всіх зєднало горе велике. Хоч на коротку мить притихла натура амбітного, непогамованого нащадка мешканців вільного степу, припинилися сварки, забулися взаємні образи.. І всі почули себе наче сиротами, дітьми невдячними, що не шанують батька свого за життя, а потім тяжко оплакують його посмерти... І дійсно, в особі С. Петлюри загубили ми провідника, великого патріота і мужа державного, нашого Батька..., так називали Отамана широкі маси українського народу.

Хай тепер знову звернулись старі сварки і розбрат у суспільстві українському, хай де хто не признає за Симоном Петлюрою того значіння, яке йому належить і яке йому безперечно признає історія, але той загальний здвиг, та однодушність і злютованність, що їх виявили українці, розкидані по цілому світу, в перші дні після смерти Головного Отамана яскраво показують ким був для України Симон Петлюра.

Так на еміграції... А там, на Україні?...

* * *

Там.., п'яний від крові, радісний бенкет переможців, грабунки, арешти, розстріли. Неволя і згуба — смерть — — — Приспаного Велетня окуто, скатовано, зневажено, осміяно. І нема кому заступитися, нема кому врятувати!...

Нема кому?...

Часами серед кривавої ночі п'яного бенкету червоних катів щось страшне, неволимиме й таємне, сновигається попід вікнами бенкетуючого Кремлю, протискається невидиме через стіни міцного муру і густою, і тяжкою мрякою впопиває п'яні серця, обезвладнює скривавлені братньою кров'ю руки, здушує, сміх перемоги і радість панування

Цим страшним видовом є те, що його називають — Петлюровець...

Це уосібнення протесту в обороні кривджених проти гнобителів. Так називають кожного, хто зі зброєю в руках іде проти ворожої Москви, кого дико ненавидив і ненавидить, нищить і нищить всякими способами лютий ворог... Так називають героїв, що йдуть на смерть задля кращої долі рідного краю... Іх багато..., йдуть вони сміло і страх смерти незазирає в очі їхні, бо вони вірять, твердо вірять, що:

прийде Петлюра—згине неволя і правда засяє!.

* * *

Довгі роки чекали українці на прихід Петлюри. З надією й вірою в перемогу імя його згадували, з тим імям на устах на муки і смерть за Україну йшли... Дарма!.. Не дочекалися вже імя свого Батька — Отамана... На чужині далекий згинув

переможений лицарь. Сира, чорна земля чужого Парижу ховає тіло його.

Голосно, задоволено сміється лютий ворог... Він пере-міг...

Та, чи надовго?... Ні!. Остаточним переможцем буде Симон Петлюра, бо Він ще не довів до кінця герць, на який сміливо викликав потужного ворога... І він буде змагатись до остаточної перемоги.

Тепер уже яскраво видно, як з неминучою конечністю наближається час, коли переможе та прекрасна, велика ідея, що з неї героїчний чин створив забитий Вождь, та легенда чудова воскресення батьківщини, легенда кривавої, тяжкої борні, що в зелених широких степах України повстала і розрослась в могутнє прагнення до волі, до створення найкращої форми самостійного державного життя нації, що нашло собі зовнішній вираз в одному слові чарівнім, величнім—

П Е Т Л Ю Р А...

І коли розірвуться пута ворожі, коли спадуть кайдани неволі і полетять кров ворогів, коли встане Велика Самостійна Держава українська,—тоді поверне на Україну переможцем Симон Петлюра... І зустрічатиме ціла Україна свого найліпшого, довгожданого сина.. І дзвонитимуть у всі давони церков старого Київа на зустріч Великому... А він віде гордий, переможний і з величнім маєстатом прийматиме пошани, що по праву належаться йому... І залишиться на завше улюблений і поважаний всіма в столиці найдорожшої його України, для якої жив і страждав, за яку смерть мученика прийняв, і якій виборє незалежність і могутність.

В. ВОІН.

На старих позиціях, але по новому!

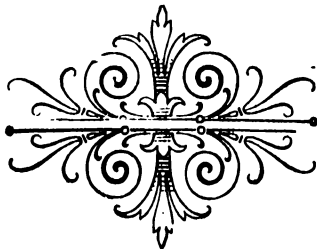
Смерть провідника заставляє звернути увагу на дальші можливості реалізації ідеї, котру він представляв. По смерті Симона Петлюри українська високошкільська молодь мусить зберігти і зміцнити свої державницькі позиції. Сама система організаційна студентства державницького мусить бути переглянена.

Дотеперішній тип укр. студ. організацій не є доцільний. Українські високошкільські нац. організації давнішого типу склалися з членів без виразного її усталеного? світогляду, не накладали ніяких обов'язків на членів і провідників крім плачення дрібних вкладок. Назовні мали характер в найліпшому разі патріотично-маніфестаційний, або професійно-самопомоговий. Вплив на членів був мінімальний, а часто негативний (сварки) і по укінченню вищої школи переривався. Відносини між членами не показували нічим, що члени ті є будучі провідники народу. Коли в органі-

заціях таких і були корисні або видатні державники, то ані вони не зоставляли організації традиції на будуче, ані самі багато з тої організації не мали. Ворожі елементи (нпр.: сменовеховці) легко розкладають такий тип нац. організації. Ясно, що такий тип організації не дає ніякої гарантії на будуче, що державництво наше не зvierодніє. Ще менше є надії, що державництво буде там розвиватися і поглиблювати свій зміст.

Новий тип організації високошкільних повинен бути більше зближений до характеру українського в історії. Ці організації повинні бути більше замкнені, як були замкнені наші історичні ордени (Січ), брацтва, бурси, братерства (політичні). Спільність світогляду і не дуже велика кількість членів (для ліпшого використання їх) перші передумови цього. Інститут новицтва забезпечує спільність, майже тотожність, світогляду. Дисципліна і єрархичність повинні бути спайкою організації в ім'я дисципліни і єрархичности будучої нашої держави. Тотожність світогляду і дисципліна майже усувають можливість якихсь сварок. Традиції й пошана до них творять внутрішній зміст організації і є сталий стимул до праці. Цілий зміст таких організації більше або менше виразно підкреслюють зовнішні відзнаки як шапки, ленти, значки, прапорі, однострої. Члени таких організації, що ввійшли туди за загальною згодою (інститут загальної поруки) зостають в звязку з тими організаціями ціле своє життя. Отже ще й цей останній інститут „старої хати“ разом з іншими—новицтва, загальної поруки дають певну гарантію тривалости українським високошкільним організаціям нового типу. Дають їм змогу на старих позиціях українського державництва, на котрих упав Симон Петлюра, по новому відбивати вогонь неприятеля, як зовнішнього так і внутрішнього.

Коротко: державницький світогляд, держ. ентузіазм час уняти в організаційну систему, закласти для молодих державників керівників постійні кадри, котрі є так само потрібні краю, як кадри регулярної армії. Всі інші „нерегулярні“ типи наших нац. організації високих шкіл повинні відпасти, як зайва витрата суспільної енергії. Частинно або цілком до нового типу зближуються: Укр. Студ. Громада в Варшаві (шапки і відзнаки, інститут „старої хати“—абсольвенти), Союз Національної Молоді у Львові (новицтво, сувора дисципліна) корпорація „Сян“ у Кракові, корпорація в Данцігу і т. д. Матеріяли до ідеології: „Студ. Голос“ ч. 1, 2, 3, „Чорноморе“ ч. 1, 2, 3 і т. д.

Жалібна Академія.

В другу річницю смерти Вождя українського народу, Голови Директорії й Головного Отамана Війська У. Н. Р. бл. п. Симона Петлюри, дня 24 травня б. р., заходом Комітету об'єднаних українських організацій м. Варшави, відбулась урочиста жалібна академія присвячена пам'яті незабутнього Борця і Мученика.

31 травня о год. 18 в пражському Соборі має відбутися панихида за спокій Його душі.

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ КОЖДОГО МІСЯЦЯ

ЦІНА ПРИМІРНИКА 1 ЗОЛ.

ПЕРЕДПЛАТА ЗОЛ.: 10 річно, 5 піврічно, 3 квартално.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ і АДМІНІСТРАЦІЇ:

Warszawa, Podwale 16\15.

Редагує: колегія.

Видавець і відпов. редактор: ЄВГЕН ЧЕХОВИЧ.